

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Σουίτα στην Καλιφόρνια»

του Νιλ Σάιμον από το Θέατρο Ένα

Μετάφραση: Είρενα Ιωαννίδου Αδαμίδου. Σκηνοθεσία: Αλεξία Παπαλαζάρου

Σκηνικά – κοστούμια: Λάκης Γενεθλής. Φωτισμός: Αντρέας Χριστοδουλίδης

Παίζουν: Μανώλης Μιχαηλίδης, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Χριστίνα Χριστόφια, Ιωάννα

Καρμένου, Σωτήρης Μεστάνας

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ του Νιλ Σάιμον μοιάζουν με κινηματογραφικά σενάρια. Είναι ώριμα, καλοψημένα, καλοφτιαγμένα, ταυτόχρονα όμως είναι φανερό πως δε δημιουργήθηκαν για να τα διαβάσει κανείς, αλλά για να παιχτούν, να ειπωθούν, από ανθρώπους που θα κινούνται, θα κλαίνε, θα πίνουν, θα σκοντάφουν, θα φιλιούνται, κ.λπ. Συχνά τα θεατρικά κείμενα θυμίζουν κοιμωμένες καλλονές που αναμένουν ήρεμα το φίλημα του σκηνοθέτη πρίγκιπα για να ζωντανέψουν. Όχι τα κείμενα του Νιλ Σάιμον. Αυτά μοιάζουν να έχουν λυσάξει για σκηνικό ανέβασμα, είναι καθ' όλα έτοιμα για ενσάρκωση, με ακριβείς και λεπτομερείς οδηγίες από το συγγραφέα. Ο Σάιμον είναι αυταρχικός και ισχυρογνώμων. Έχει γράψει τόσα πολλά θεατρικά, ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά, κινηματογραφικά έργα, τα πλείστα απ' αυτά πετυχημένα. Ξέρει άριστα να χειρίζεται το χρόνο, γνωρίζει ότι η «κοιλιά» είναι ο μεγάλος εχθρός κάθε κωμωδίας, τοποθετεί με δουλεμένη συχνότητα τις μικρές «γελοιοπαραγωγικές» ατάκες μη αφήνοντας το κοινό του χωρίς γέλιο για παραπάνω από τριάντα δευτερόλεπτα, γνωρίζει πώς να κορυφώνει το κωμικό στοιχείο και αφήνει και λίγο χρόνο για γλυκό αγνάντεμα των θλιβερών καταστάσεων που μόλις πριν από λίγο προκαλούσαν τρανταχτό γέλιο. Τα έργα του υπόσχονται επιτυχίες σ' αυτούς που τα επιλέγουν, αλλά κάτω από πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις – να τηρούνται οι ενσωματωμένες στο κείμενο «οδηγίες», να γίνουν σεβαστά το πνεύμα και το γράμμα των κειμένων-σεναρίων, επειδή εκεί μέσα δίνονται συνταγές επιτυχίας. Δε μας λένε οι τηλεοπτικοί μάγιστροι πως αν δε διπλώνουμε, π.χ., τη μαρέγκα ελαφρά, το κέικ δε θα σκωθεί; Έτσι και ο Νιλ Σάιμον έχει βάλει τα μικρά του μυστικά μέσα στα κείμενα και εγγυάται ότι τα σκηνικά κέικ θα «σηκωθούν».

Η Αλεξία Παπαλαζάρου σκηνοθετώντας για πρώτη φορά στη σκηνή του «Ένα» ανεβάζει τη «Σουίτα στην Καλιφόρνια», ένα από τα πολύ αντιπροσωπευτικά, σχεδόν επιδεικτικά σ' ό,τι αφορά την τεχνική παράγωγής γέλιου έργα του Νιλ Σάιμον. Τρία μινιμόπρακτα, τρία επεισόδια που διαδραματίζονται διαδοχικά στην ίδια σουίτα ενός ξενοδοχείου του Λος Άντζελες με τρεις διαφορετικές ομάδες επισκεπτών, και αποτελούν τρεις μικρές πραγματείες για τα διαφορετικά είδη κωμικού. Οπότε εδώ έχουμε όχι μια, αλλά τρεις συνταγές που πρέπει να διαγωνιστούν, να τηρηθούν και να πετύχουν. Να όμως που στο πρώτο κίόλας κομμάτι η σκηνοθέτις συμπεριφέρεται υπερβολικά ελεύθερα μ' ένα από

τα βασικά συστατικά της συνταγής. Η ιστορία αποτελεί ένα δραματοποιημένο ανέκδοτο ή έναν πραγματοποιημένο εφιάλτη άπιστου συζύγου. Η σύζυγος τον πιάνει στα πράσα με άλλη, μόνο που αυτή η άλλη είναι αναίσθητη από το ποτό και καταντά κυριολεκτικά άψυχη πέτρα σκανδάλου. Εκεί, στην «αντικειμενοποίηση» ενός από τα πρόσωπα του τριγώνου βασίζει ο συγγραφέας το κωμικό του εφέ, αλλά η σκηνοθέτις το αλλάζει. «Ξυπνάει» την κοπέλα (Ειρήνη Κωνσταντίνου), της δίνει τη λειτουργία του βωβού με εκφράσεις προσώπου και χειρονομίες σχολιασμού του διαλόγου των δυο συζύγων (Μανώλης Μιχαηλίδης, Χριστίνα Χριστόφια). Προσπαθεί να δημιουργήσει δικά της κωμικά εφέ, όχι όμως αρκετά κωμικά και ξένα προς το πνεύμα και το γράμμα (μια και συγκρούεται με το κείμενο) του συγγραφέα.

Πιο σοβαρή διαφωνία μεταξύ σκηνοθέτη και συγγραφέα μου φαίνεται πως υπάρχει στο επόμενο μονόπρακτο. Πολύ ωραίο κομμάτι του Σάιμον. Οι δυο επισκέπτες από το Λονδίνο, αν δε γελούσαμε μαζί τους, θα μας θύμιζαν Τέννεσι Ουίλιαμς ή Άλμπι. Η Ιωάννα Καρμένου θα μπορούσε να είναι πολύ καλή, είναι πολύ δικό της κομμάτι, αλλά η Αλεξία Παπαλαζάρου κωμικοποιεί την ίδια την ηρωίδα, ενώ η «συνταγή» λέει πως το κωμικό εδώ βγαίνει από δυο πηγές: από τη σύγκρουση τις αγγλικής κουλτούρας και νοοτροπίας με τη χολιγουντιανή κίτσαρία. Και από τον παραδοσιακό αλληλοσπαραγμό θηλυκών και αρσενικών όντων. Ο Σωτήρης Μεστάνας από ενστικτώ βγαίνει κάπως εκτός και δεν παθαίνει ζημιά, αλλά ούτε και δημιουργεί το πρόσωπο που εννοούσε ο Σάιμον.

Τα πράγματα φτιάχνονται στο τρίτο μονόπρακτο. Εκεί οι συγγραφικές οδηγίες είναι πιο απλές, το γέλιο προκαλείται από την κωμικοποίηση του σωματικού πόνου, της αδεξιότητας, της νευρικής κρίσης. Υπάρχει και πιο ενδιαφέρουσα ιδέα για τη σύγκρουση των στερεοτύπων (ονειρεμένες διακοπές με τους καλύτερους φίλους) με την πραγματικότητα. Η Αλεξία Παπαλαζάρου δημιουργεί μια καλοστημένη κωμική κατάσταση δίνοντας περισσότερη σημασία στις περιπλέξεις και στις εξάρσεις των τεσσάρων προσώπων, και λιγότερη, αλλά όχι λίγη, στο ξεκαθάρισμα των τύπων. Το ίδιο κάνουν οι ηθοποιοί (Σωτήρης Μεστάνας, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Χριστίνα Χριστόφια, Μανώλης Μιχαηλίδης).

Η σκηνική διαμόρφωση της καλιφορνέζικης σουίτας από το Λάκη Γενεθλή είναι βολική για τα κωμικά δρώμενα της παράστασης. ●